

**MAGYAR KÖZTÁRSASÁG
KORMÁNYA**

T/5157. számú

törvényjavaslat

a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról

**Előadó: Dr. Magyar Bálint
oktatási miniszter**

Budapest, 2003. szeptember

2003. évi ... törvény

a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról

Az Országgyűlés, annak érdekében, hogy biztosítsa az ország versenyképességének és fenntartható fejlődésének az új ismereteken és azok alkalmazásán alapuló erősítését, ezen belül különösen a kutatás-fejlesztés és a létrehozott új tudás alkalmazásának megfelelő mértékű és kiszámítható finanszírozását, valamint az ezzel kapcsolatos társadalmi érdekek érvényre juttatását, a következő törvényt alkotja.

A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap

1. §

(1) A Kutatási és Technológiai Innovációs Alap (a továbbiakban: Alap) a kutatás-fejlesztés és a technológiai innováció állami támogatását biztosító és kizárólag ezt a célt szolgáló, az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény szerinti elkülönített állami pénzalap.

(2) Az Alap rendeltetése az, hogy kiszámítható és biztos forrást jelentsen a magyar gazdaság technológiai innovációjának ösztönzésére és támogatására, tegye lehetővé a gazdaságban és a társadalmi élet egyéb területein hasznosuló kutatás és fejlesztés erősítését, a hazai és külföldi kutatási eredmények hasznosítását, az innovációs infrastruktúra és annak körébe tartozó szolgáltató tevékenységek fejlesztését.

2. §

Az Alap tárgyévi forrásai:

- a) a 3. §-ban meghatározott gazdasági társaságok által befizetett innovációs járulék (a továbbiakban: járulék);
- b) a központi költségvetésből nyújtott, az éves költségvetési törvényben meghatározott állami támogatás;
- c) az Alap – tárgyévet megelőző – pénzmaradványa;
- d) belföldi vagy külföldi természetes és jogi személyek, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaságok által teljesített, önkéntes befizetések, adományok, segélyek;
- e) nemzetközi szervezetektől, intézményektől származó támogatások;
- f) visszatérítési kötelezettséggel nyújtott támogatások visszatérítései, valamint az Alapból nyújtott támogatással létrehozott gazdasági eredményből való részesedés;
- g) egyéb bevételek.

3. §

(1) A járulék megfizetésére kötelezett – a (2)-(3) bekezdésben foglalt kivétellel – a belföldi székhelyű, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény hatálya alá tartozó gazdasági társaság.

(2) Nem köteles járulékot fizetni a kis- és középvállalkozásokról, fejlődésük támogatásáról szóló 1999. évi XCV. törvény 3. §-a szerint mikrovállalkozásnak minősülő gazdasági társaság.

(3) Mentés a járulékfizetési kötelezettség alól az alapítás évében a jogelőd nélkül alapított gazdasági társaság.

4. §

(1) A járulék alapja a helyi adókról szóló törvény szerint megállapított, üzleti évi (évesített) korrigált nettó árbevétel.

(2) A járulék mértéke (a továbbiakban: a járulék éves bruttó összege) az (1) bekezdés szerinti vetítési alap 14. §-ban meghatározott százaléka.

(3) A járulék éves bruttó összegéből – e törvényben meghatározott körben és mértékig – levonható a gazdasági társaság saját tevékenységi körében végzett kutatás-fejlesztési tevékenység közvetlen költsége, valamint a költségvetési gazdálkodási rendszerben működő és a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény 2. § (1) bekezdésében meghatározott szervezetektől megrendelt kutatási-fejlesztési tevékenység költsége. A levonható költségeket mind a saját szervezetben végzett, mind a vásárolt kutatás-fejlesztés esetében csökkenteni kell a levonásnál figyelembe vett költségek fedezetül szolgáló, az államháztartás valamely alrendszeréből nyújtott támogatással.

5. §

(1) A járulékfizetésre kötelezett gazdasági társaság

a) a járulék éves bruttó összegét,

b) a 4. § (3) bekezdése szerint elszámolható módon és mértékben felmerült kötelezettségcsökkentő tételek éves összegét,

c) az a) és b) pont szerinti összegek különbözeteként megállapított éves nettó kötelezettségét (a továbbiakban: a járulék éves nettó összege) maga állapítja meg és vallja be az állami adóhatósághoz az adóévet követő adóév ötödik hónapja utolsó napjáig.

(2) Az adóévben járulékfizetésre kötelezettnek háromhavonként (előlegfizetési időszak) előleget kell fizetnie a harmadik hónapot követő hó 20. napjáig.

(3) A járulékfizetésre kötelezettnek - a (6) bekezdésben foglaltak kivételével - a járulékbevallással egyidejűleg a járulékbevallás esedékességét követő második naptári hónap

első napjával kezdődő 12 hónapos időszakra járulékelőleget kell bevallania az előlegfizetési időszakokra eső egyenlő részletek feltüntetésével.

(4) A járulékelőleg

a) az adóévet megelőző adóév fizetendő járulékának összege, ha az adóévet megelőző adóév időtartama 12 hónap volt,

b) az adóévet megelőző adóév fizetendő járulékának a működés naptári napjai alapján 12 hónapra számított összege minden más esetben.

(5) Az átalakulás napjától számított 30 napon belül a jogutód köteles a jogelőd által bevallott járulékelőlegből számított (az átalakulás formájától függően azzal egyező, összesített, megosztott) járulékelőleget bevallani, és ennek alapján köteles a bevallás esedékességének napjától az adóévet követő hatodik hónap utolsó napjáig járulékelőleget fizetni. Kiválás esetén a fennmaradó gazdasági társaság e rendelkezés alkalmazásában jogutódnak is minősül.

(6) Nem kell járulékelőleget bevallania a járulékfizetésre kötelezettnek megszűnésekor, továbbá, ha járulékbevallást a cégbejegyzési eljárás befejezése miatt ad be.

(7) A járulékfizetésre kötelezettnek a járulékfizetési kötelezettség keletkezésének évében a (3)-(4) bekezdés megfelelő alkalmazásával az adóévet megelőző adóév adatai alapján kell járulékelőlegét megállapítania és arról az adóév ötödik hónapjának utolsó napjáig járulékelőleg-bevallást benyújtania. A járulékfizetési kötelezettség keletkezése évének első két előlegfizetési időszakában az előleg mértéke a járulék várható éves nettó összegének időarányos része azzal, hogy a járulék éves bruttó összegéhez képest a 4. § (3) bekezdése szerinti kötelezettségcsökkentő tételek időarányosan az előleg befizetésénél figyelembe vehetők.

(8) A befizetett előleg és a járulék éves nettó összege közötti különbözetet az adóévet követő adóév ötödik hónapja utolsó napjáig kell befizetni, illetőleg a többletbefizetést ettől az időponttól lehet visszaigényelni.

(9) A járulékfizetésre kötelezett bevallási, befizetési és elszámolási kötelezettségének e törvény által nem szabályozott kérdéseiben, valamint a kötelezettség teljesítésének ellenőrzése tekintetében az Art. rendelkezéseit kell alkalmazni.

(10) A járulékfizetésre kötelezett gazdasági társaság a járulékot az üzleti évre állapítja meg. A naptári évtől eltérő üzleti évet választó járulékfizetésre kötelezett az üzleti év első napján hatályos jogszabályok szerint állapítja meg, vallja be, teljesíti járulékfizetési kötelezettségét és fizet előleget.

6. §

A járulékot az állami adóhatósághoz kell befizetni, amely a befizetett járulékot külön jogszabályban szabályozott módon utalja át az Alapnak a Magyar Államkincstárnál vezetett számlájára.

7. §

A 2.§ b) pontjában meghatározott központi költségvetési támogatás éves mértéke nem lehet kevesebb, mint a járulék megfizetésére kötelezetteknek a tárgyévet két évvel megelőző évre elszámolt befizetéseinek összege.

Az Alap felhasználása

8. §

(1) Az Alap pénzeszközeit a külön jogszabályokban, illetve a pályázati kiírásokban meghatározott kedvezményezettek a következő jogcímenek használhatják fel:

- a) a kutatás-fejlesztés kiadásainak, a kutatás-fejlesztési eredmények hasznosításának fedezetéül, valamint új tudományos és technológiai eredmények alkalmazásának elterjesztésére, beleértve az országos kutatási-fejlesztési programok, projektek finanszírozását;
- b) a kutatás-fejlesztés és a technológiai innováció infrastrukturális feltételeinek fejlesztésére, beleértve a nemzetközi kutatási-fejlesztési hálózatokhoz, infrastruktúrához való kapcsolódás megteremtésében és működtetésében történő részvételt, összhangban a Magyar Köztársaság nemzetközi kötelezettség-vállalásaival;
- c) a kutatás-fejlesztést és a technológiai innovációt erősítő szolgáltatások, innovációs hídképző és hálózatépítő tevékenységek támogatására, beleértve konferenciák tartásának, szakkiállítások rendezésének, kiadványok készítésének költségeit;
- d) a technológiai innováció ösztönzésére a régiókban és a kistérségekben; a régiók és a kistérségek innovációs képességének növelésére;
- e) a nemzetközi tudományos és technológiai együttműködés támogatására, beleértve a nemzetközi pályázatoknál érvényesülő utófinanszírozással összefüggő likviditási problémák áthidalásának támogatását;
- f) kutató-fejlesztő munkahelyek létrehozására, a kutatás és a technológiai innováció emberi erőforrásainak fejlesztésére, a kutatói utánpótlás és képzés támogatására; a kutatók-fejlesztők hazai és nemzetközi mobilitásának, tapasztalatcseréjének, valamint az elismert hazatérő kutatók magyarországi szakmai beilleszkedésének támogatására;
- g) a hazai és külföldi tudományos és technológiai ismeretek megszerzésére, azok gyakorlati alkalmazására.

(2) Az Alap pénzeszközei felhasználhatók továbbá külön jogszabályban, nemzetközi szerződésben meghatározottak szerint különösen:

- a) a Nemzeti Fejlesztési Terv végrehajtása keretében a kutatással, fejlesztéssel és innovációval foglalkozó intézkedések hazai társfinanszírozására;
- b) a technológia-intenzív kisvállalkozások támogatására tőkebefektetés, továbbá a tudás- és technológia-intenzív kis- és középvállalkozásokba befektető kockázati tőkealapokban történő részvétel révén;
- c) a nemzetközi tudományos és technológiai együttműködésből adódó feladatokra;
- d) a tudományos kutatás és a technológiai innováció szakpolitikai megalapozását szolgáló műszaki, közgazdasági, társadalomtudományi elemzések, tanulmányok, koncepciók készítésére;

e) az innovációs tevékenységgel közvetlenül összefüggő konferenciák szervezésére, szakkiállítások rendezésére, kiadványok készítésére, innováció-ösztönzési célú díjakhoz történő hozzájárulásra.

(3) Az Alapból támogatás nyílt pályázati rendszerben nyerhető el. Pályázaton kívüli támogatás nyújtására, beleértve a (2) bekezdésben más jogszabály, illetve nemzetközi szerződésből fakadó kötelezettségeket és támogatásokat – a fejlesztési célú beruházások kivételével – az Alap céljaival és felhasználásának jogcímeivel összhangban, a Kutatási és Technológiai Innovációs Tanács jóváhagyásával, az Alap tárgyévi kiadási előirányzatának 5%-át meg nem haladó mértékben kerülhet sor.

(4) Az Alapból nyújtott támogatások igénybevételeinek feltételeiről a kedvezményezettrel szerződésben kell megállapodni.

(5) az Alap kezelésével – így különösen működtetésével, felhasználásával, a pályázatok megismertetésével, a szerződések előkészítésével, nyilvántartásuk egyes tárgyi és személyi feltételeivel, valamint az ellenőrzéssel és értékeléssel – kapcsolatos költségeket az Alap finanszírozza. Az Alap kezelésével kapcsolatos költségek nem haladhatják meg az Alap tárgyévi kiadási előirányzatának 3%-át.

9. §

Az Alapból legalább a gazdasági társaságok által befizetett járulék összegét a gazdasági társaságok által megvalósított kutatási és technológiai innovációs tevékenységekre kell fordítani.

Az Alap kezelése és ellenőrzése

10. §

(1) Az Alap feletti rendelkezési jogot az oktatási miniszter gyakorolja, és felelős annak felhasználásáért.

(2) Az oktatási miniszter rendelkezési jogát a (3) bekezdésben meghatározott feladatkörben a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal elnökére ruházza át.

(3) Az Alap működtetésével kapcsolatos feladatok körében a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal elnöke:

- a) javaslatot tesz az innovációs járulékról szóló jogszabályok tartalmára;
- b) elkészíti és jóváhagyásra az e törvény 11. §-ával létrehozott Tanács elé terjeszti az Alap felhasználási tervét, valamint a pályázati stratégiát;
- c) meghatározza az Alapból nyújtott támogatások felhasználása ellenőrzésének, az Alap követeléseinek behajtásának, a pénzügyi garanciák érvényesítésének módját;
- d) külön jogszabályban meghatározott esetekben dönt az Alap pénzeszközeinek felhasználásáról;
- e) ellátja az Alap felhasználásával kapcsolatos államháztartási információs feladatokat;
- f) elkészíti az Alap felhasználásáról szóló éves beszámolót;
- g) külön jogszabályban meghatározottak szerint gondoskodik az Alap pénzeszközeinek felhasználására vonatkozó döntések nyilvánosságra hozataláról;

h) ellátja az Alap pénzeszközei felhasználásának szakmai értékelésével kapcsolatos feladatokat.

11. §

(1) Az Alapra vonatkozó stratégiai kérdésekkel foglalkozó testület a Kutatási és Technológiai Innovációs Tanács (a továbbiakban: Tanács).

(2) A Tanács legfeljebb tizenöt tagú testület. A Tanács tagjainak többségét a gazdaság és a tudomány nem kormányzati képviselői alkotják.

(3) A Tanács – a Nemzeti Fejlesztési Terv végrehajtása keretében az EU által társfinanszírozott intézkedések kivételével – egyetértési jogot gyakorol az Alapra vonatkozó felhasználási terv, valamint a pályázati stratégiák kialakításában, beleértve a pénzügyi támogatások finanszírozási és döntéshozatali módjának és eszközeinek szakmapolitikai célokat érvényesítő meghatározását.

(4) A Tanács előzetes véleményezési joggal rendelkezik a Nemzeti Fejlesztési Terv végrehajtása keretében az Alapból támogatott és az EU által társfinanszírozott intézkedések, különösen a felhasználás terv és a pályázati stratégiák tekintetében, valamint támogatási igényeket elbíráló, független szakmai bizottságok összetételének meghatározásában.

(5) A Tanács figyelemmel kíséri az Alapból nyújtott támogatások társadalmi és gazdasági hasznosulását, a felhasználás stratégiai céljainak megvalósulását.

(6) A Tanács véleményezi az Alap pénzeszközeinek felhasználásáról a Kormány részére évente készített beszámolót.

(7) A (3) és (4) bekezdés szerinti előterjesztéseket a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal elnöke terjeszti a Tanács elé.

12. §

E törvény alkalmazásában

a) *kutatás-fejlesztés*: a vállalkozásoknak nyújtott állami támogatások tilalma alóli mentességek egységes rendjéről szóló 163/2001. (IX. 14.) Korm. rendelet 1. § 1., 14., valamint 16. pontjaiban meghatározott alapkutatás, ipari vagy alkalmazott kutatás, valamint kísérleti (pre-kompetitív) fejlesztés;

b) *technológiai innováció*: minden olyan tudományos, műszaki, szervezeti, pénzügyi és kereskedelmi jellegű tevékenység, beleértve az új ismeretanyagba történő befektetéseket is, amely ténylegesen vagy szándék szerint műszakilag új vagy továbbfejlesztett termékek, eljárások és szolgáltatások megvalósításához vezet.

Záró rendelkezések

13. §

(1) E törvény – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – 2004. január 1-jén lép hatályba.

(2) E törvény 15-16. §-a a kihirdetést követő 15. napon lép hatályba, azzal, hogy rendelkezéseit a 2004. évi központi költségvetés tervezésekor alkalmazni kell.

(3) A 7. §-ban előírt kötelezettséget először a 2006. évi költségvetési törvényben kell érvényesíteni.

14. §

A járulék éves bruttó összege a 4. § (1) bekezdésben meghatározott vetítési alap

- a) 0,2 százaléka 2004-ben,
- b) 0,25 százaléka 2005-ben,
- c) 0,3 százaléka 2006-tól.

15. §

(1) Az Alap 2004. évi forrásainak része a fejezeti kezelésű Műszaki Fejlesztési Célelőirányzat, valamint a fejezeti kezelésű Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok előirányzat 2003. december 31-i maradványa is.

(2) A 2005. évben a központi költségvetési támogatás nem lehet kevesebb a 2004. évi központi költségvetési támogatásnál.

16. §

(1) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti a Központi Műszaki Fejlesztési Alapprogramról szóló 98/1996. (VII. 10.) Korm. rendelet, valamint az azt módosító 158/2001. (IX. 12.) Korm. rendelet és a 252/2002. (XII. 5.) Korm. rendelet; a Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok lebonyolításának szabályairól szóló 251/2002. (XII. 5.) Korm. rendelet; az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottságról szóló 226/1999. (XII. 30.) Korm. rendelet; valamint a Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok céljára rendelt előirányzat felhasználásának és kezelésének szabályairól szóló 27/2002. (V. 17.) OM rendelet.

(2) E törvény hatálybalépésével egyidejűleg a fejezeti kezelésű Műszaki Fejlesztési Célelőirányzatot, illetve a fejezeti kezelésű Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok előirányzatot megillető követeléseket és az azokat terhelő kötelezettségeket az Alap veszi át.

(3) Ahol jogszabály fejezeti kezelésű Műszaki Fejlesztési Célelőirányzatot, illetve fejezeti kezelésű Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok előirányzatot említ, ott e törvény hatálybalépését követően az Alapot kell érteni.

(4) Ahol jogszabály Országos Műszaki Fejlesztési Bizottságot említ, ott e törvény hatálybalépését követően Kutatási és Technológiai Innovációs Tanácsot kell érteni.

17. §

A Kormány felhatalmazást kap arra, hogy rendeletben határozza meg

- a) az Alap működtetésére és felhasználására, valamint a járulékfizetési kötelezettségre irányuló részletes szabályokat és eljárásokat;
- b) a Tanács létrehozására és működtetésére vonatkozó részletes szabályokat.

INDOKOLÁS

A Kutatási és Technológiai Innovációs Alapról szóló törvényjavaslatához

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

A törvényjavaslat része a kutatás-fejlesztés irányítási, finanszírozási és intézményi rendszere átfogó reformjának, amely a Kormányprogram innováció alapú versenyképesség-növelő célkitűzéseinek megvalósítását szolgálja. Az elkülönített állami pénzalap létrehozása kifejezi azt a kiemelt figyelmet, amely a Kormány gazdaságpolitikájában és általában az állam gazdaság szabályozó tevékenységében a kutatás és fejlesztés, tágabban az innováció ügyét megilleti.

A Kutatási és Technológiai Innovációs Alappal létrehozott központi pénzforrás lehetővé fogja tenni, hogy érzékelhetően növekedjék a nemzetgazdaság összes kutatási-fejlesztési ráfordítása, amely – az elmúlt évtizedben bekövetkezett drasztikus csökkenés után – az utóbbi években növekedésnek indult, de még jelenleg is igen alacsony, mind a gazdaságfejlődés szükségleteihez képest, mind nemzetközi összehasonlításban.

Az Alap létrehozásával gyökeresen új helyzet áll elő a kutatás-fejlesztés és az innováció állami támogatásában. A kutatás és fejlesztés támogatására szolgáló központi forrás a következő években a 2002. évi ismert összeghez képest 20-40%-kal bővül, a vállalkozások piac által generált és ellenőrzött K+F tevékenységének központi támogatási lehetősége viszont megtöbbszöröződik. Ezzel megteremtődik a keresletvezérelt kutatás és innováció támogatási politika forrása. Egyben lehetővé válik, hogy az eddiginél nagyobb arányban részesüljenek központi támogatásban a versenyképesség erősítéséhez, technológiai és piaci áttörésekhez szükséges kritikus méretet elérő kutatási-fejlesztési projektek.

A javaslatban szabályozott befizetési kötelezettség formája járulék, ami azt jelenti, hogy – az adóktól eltérően – a vállalkozások ennek fejében ellenszolgáltatásra tarthatnak igényt, amely a tárgyi és intézményi kutatási-fejlesztési infrastruktúra-fejlesztésben, általánosan hozzáférhető szolgáltatásaiban, valamint a pályázati úton elnyerhető támogatásokban ölt testet.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

Az 1. §-hoz

Az Alapban költségvetési és államháztartáson kívüli források egyesítése valósul meg. Ez az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény szerint elkülönített állami pénzalap formájában lehetséges.

Az elkülönített állami pénzalapként történő működés a vonatkozó törvények és kormányrendeletek szerint pontosan szabályozott gazdálkodást jelent, ugyanakkor lehetővé

teszi, hogy az innovációs, illetve K+F tevékenység állami támogatása, a források tervezése és a felhasználás szabályozása jobban igazodjon a kutatás és a technológiai innováció hosszabb időhorizontú folyamataihoz, mint a költségvetési gazdálkodási rend szerint felhasználásra kerülő, jelenlegi K+F (cél)előirányzatok.

A javaslat az Alap működésének lényeges rendezőelveként fogalmazza meg, hogy az a kutatás-fejlesztés teljes tevékenységi körén belül kizárólag a gazdaságban és a társadalmi élet egyéb területein hasznosuló kutatás-fejlesztési tevékenység támogatását és ösztönzését, a kutatási eredmények hasznosítását, ezáltal a technológiai innováció előmozdítását szolgálja. A törvényhozói szándéknak ez a kinyilvánítása iránymutatásul szolgál a szükségszerűen sokrétűen szabályozott felhasználási célok értelmezéséhez.

A 2. §-hoz

A javaslat szerint az Alap két fő bevételi forrása a gazdasági társaságok által fizetett innovációs járulék és a központi költségvetési támogatás. Az innovációs járulék befizetése révén jelentős mértékben nő az innovációs, illetve K+F tevékenység támogatására fordítható központi forrás összege. A járulékfizetési kötelezettség biztosítja az üzleti szféra hozzájárulását e tevékenység finanszírozásához.

A központi költségvetési támogatás előírása a törvényben kifejezi az állam elkötelezettségét e tevékenység előmozdítása iránt. Az Alap – két fő bevételi forrása mellett – belföldről és külföldről önkéntes befizetéseket, visszatérítéseket, segélyeket és adományokat fogadhat.

A támogatások visszatérítésének, valamint az eredményből való részesedésnek a források közötti megjelenítése nem igényli ezen rendszerelemek kötelező alkalmazását a támogatási pályázatoknál, de a döntéshozók mérlegelésétől függően lehetőséget ad ilyen konstrukciók meghirdetésére is.

A 3-5. §-hoz

A javasolt befizetési szabályozás jellemzője a kifejezetten mérsékelt közteherviselés. A javaslat szerint innovációs járulék megfizetésére kötelezett a gazdasági társaságok széles, normatív módon meghatározott köre. A befizetési kötelezettség széles körre való kiterjesztésével és egyidejűleg alacsony kulcs alkalmazásával érhető el az egyes kötelezettek mérsékelt terhelése.

A javaslat kivonja a befizetésre kötelezettek köréből a mikrovállalkozásokat. (Ide a 10 főnél kevesebbet foglalkoztató vállalkozások értendők törvényben meghatározott mérlegfőösszeg és éves nettó árbevétel alatt.) Ennek indoka elsősorban a terhelhetőségükre vonatkozó közgazdasági megfontolásokban rejlik. A technológiapolitika kifejezett célja a magas tudástőkével működő mikrovállalkozások fejlődésének támogatása, de ez a célcsoport a mikrovállalkozás méretű többszázezer társas és egyéni vállalkozásnak szám szerint elenyésző hányadát teszi ki. A mikrovállalkozások kivonása a befizetői körből mintegy 3 milliárd Ft-tal csökkenti az Alapba befolyó összeget. Ezzel közel 300 ezer egyszeres és kettős könyvvitelt vezető társas vállalkozás mentesül a befizetési kötelezettség és az ezzel összefüggő adminisztrációs feladatok alól. Ugyanakkor ezzel arányosan nagymértékben csökken a beszedés és az ellenőrzés költsége, éppen abban a körben, ahol a befizetés és a költségek aránya a legkedvezőtlenebb.

Ezekkel a megfontolásokkal függ össze, hogy a javaslat a járulék kötelezettséget eleve csak a társas vállalkozásokra írja elő, mivel az egyéni vállalkozások túlnyomó többsége a mikrovállalkozás kategóriában tartozik.

A befizetésre kötelezettek körének a javaslatban foglalt szabályozása azt jelenti, hogy nem tartozik a tervezett törvény hatálya alá a közhasznú társaság, a szövetkezet (ideértve a szövetkezetekről szóló 1992. évi I. törvény (a továbbiakban: Sztv.) szerinti valamennyi jogalanyt), az egyesülés, az erdőbirtokossági társulat, a vízgazdálkodási társulat (víziközmű társulat és a vízitársulat) stb., és nem sorolható ide az Sztv. hatálya alá tartozó – nem a Gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. tv., hanem külön törvény alapján létesíthető – fióktelep sem. Nem tartozik továbbá a tervezet hatálya alá az üzleti évben nyilvántartásait az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló törvény (Eva törvény) előírásai szerint vezető gazdasági társaság (Sztv. 2/A.§).

Számvitelileg pontosan meghatározható a járulék alapjául javasolt korrigált nettó árbevétel. Mentés a halmozódástól, viszonylag jól kifejezi a vállalkozások teljesítményét, és biztosítja, hogy a befizetői körbe bevont valamennyi vállalkozás (tehát a veszteséget kimutatók is) részt vegyen a forrás képzésében.

A javaslat az adózás rendjéről szóló 1990. évi XCI. törvénnyel összhangban szabályozza a járulékkötelezettség bevallásának és a befizetésnek a rendjét.

A javaslat lehetővé teszi, hogy a saját forrásból kutatási-fejlesztési tevékenységet végző, illetve azt finanszírozó vállalkozások e tevékenység számvitelileg kimutatott közvetlen költségeit levonják bruttó járulékfizetési kötelezettségükből. Ezáltal a szabályozás mérsékli a tudástőke felhalmozásába saját döntésük alapján befektető vállalkozások terheit. Az elvégzett háttérszámítások szerint e levonási lehetőség nem csökkenti számottevően (legfeljebb 9-10%-kal) az Alap forrásait. Ennek az a magyarázata, hogy a mintegy 28 ezer befizetésre kötelezett vállalkozásból kezdetben csak néhány száz élhet a levonás lehetőségével.

A javasolt szabályozás további várható hatása, hogy a vállalkozásokat nemcsak a saját kutatás-fejlesztési tevékenység végzésére ösztönzi, hanem K+F szolgáltatások – költségvetési gazdálkodási rendszerben működő vagy non-profit kutatóhelytől történő – megrendelésére is, serkentve ezáltal e kutatóhelyek K+F tevékenysége iránti piaci keresletet és főképpen a vállalkozások és a főhivatású kutatóhelyek közötti hasznosítási célú kutatási-fejlesztési együttműködést.

A 6. §-hoz

A járulérendszer hatékony működtetése érdekében a javaslat úgy rendelkezik, hogy a járulékot az állami adóhatósághoz kell befizetni, amely azt külön jogszabályban meghatározott módon utalja át az Alapnak.

A 7. §-hoz

A Kormányprogramban szereplő versenyképességi cél eléréséhez szükséges, hogy ne csökkenjen az állami költségvetés hozzájárulása a projektrendszerű, hasznosuló kutatás és fejlesztés, valamint a technológiai innováció támogatásához. Ebből a felismerésből kiindulva a vállalkozási szektor képviselői a javaslat egyértelmű politikai támogatásának feltételül szabták, hogy az állam annyival járuljon hozzá az Alap forrásaihoz, mint a vállalkozások befizetéseinek összege. Mivel az állami költségvetés tervezésének időszakában pontosan a

tárgyvet két évvel megelőző év vállalkozási befizetéseinek összege határozható meg pontosan, a javaslat a garanciális szabályt erre tekintettel határozza meg. Ez a szabályozás először a 2006. évi állami költségvetésben érvényesíthető. Az ezt megelőző évben átmeneti rendelkezések érvényesülnek.

A 8. § -hoz

A törvényjavaslat részletesen meghatározza azokat a jogcímekeket, amelyekre az Alap forrásai felhasználhatók. E jogcímekek taxatív felsorolását adják azoknak a kutatási és technológiai innovációs tevékenységeknek, amelyek hozzájárulnak a nemzetgazdaság versenyképességének javításához.

Az Alapból nyújtott támogatások leghatékonyabb módon történő felhasználását és átláthatóságát biztosítja a források nyílt pályázati úton történő kihelyezése. Pályázaton kívüli támogatásra – beleértve a más jogszabályban, illetve nemzetközi szerződésben meghatározott módon adható támogatásokat is – legfeljebb az Alap tárgyévi kiadási előirányzatának 5 %-áig kerülhet sor.

Az Alap működtetésével kapcsolatos kiadásokat az Alap fedezi. Az Alap kezelésével kapcsolatos költségek nem haladhatják meg az Alap tárgyévi kiadási előirányzatának 3%-át.

A 9. §-hoz

A kutatások hasznosulásának hangsúlyozott igénye és a vállalkozások jelentős arányú tehervállalása a K+F támogatási források képzésében szükségessé teszi, hogy a pályázati források elosztási arányai a vállalkozások javára változzanak. Ennek garanciájaként írja elő a törvényjavaslat, hogy legalább a gazdasági társaságok által befizetett járulék összegét a gazdasági társaságok által megvalósított kutatási és technológiai innovációs tevékenységek támogatására kell fordítani. Az állami költségvetésnek a 7. §-ban szabályozott hozzájárulása ugyanakkor lehetővé teszi, hogy a nem vállalkozási kutatóhelyek megalapozott kutatási-fejlesztési projektjei továbbra is kellő támogatásban részesüljenek.

A 10. §-hoz

Az Alap feletti rendelkezési jogot az oktatási miniszter gyakorolja, aki ezt a jogát átruházhatja. A rendelkezések tartalmazzák az átruházott hatáskörben eljáró Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal elnökének, mint az Alap feletti rendelkezési jog gyakorlójának felelősségét és feladatait. A feladatok részletes leírását a végrehajtási kormányrendelet tartalmazza.

A 11. §-hoz

A Kutatási és Technológiai Innovációs Tanács létrehozása és delegálása az Alappal összefüggő stratégiai funkciókban kifejezi, hogy a kutatással és a technológiai innovációval összefüggő gazdaságirányítási tevékenységben és az Alapban lévő források

felhasználásában az állam érdemi együttműködésre törekszik a magánszférával és a társadalmi partnerekkel, ezért a Tanács tagjainak többségét a gazdaság és a tudomány nem kormányzati képviselői alkotják. A Tanács széleskörű egyetértési és véleményezési jogkörrel rendelkezik az Alap forrásainak felhasználása tekintetében, beleértve a pénzügyi támogatások finanszírozási és döntéshozatali módjának és eszközeinek szakmapolitikai célokat érvényesítő meghatározását. Véleményezési joggal rendelkezik támogatási igényeket elbíráló, független bizottságok összetételének meghatározásában. Ez a szabályozás garantálja, hogy a járulék befizetéseket teljesítő vállalászati szektor képviselői megfelelő súllyal vegyenek részt a pályázati támogatások odaítélésében.

A kutatás-fejlesztés és innováció kormányzati irányítási rendszerében a Tanács a 226/1999. (XII. 30.) Korm. rendelettel szabályozott Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság helyére lép. A köz- és a magánszféra közötti együttműködés kiterjedtebbé válik, tartalmában hangsúlyozottan jelennek meg a kutatási eredmények hasznosítására, a komplex innovációs folyamat előmozdítására, a Nemzeti Fejlesztési Terv végrehajtására, a nemzetközi kutatási-fejlesztési együttműködésekre vonatkozó feladatok.

A 12. §-hoz

A törvényjavaslat tárgyára vonatkozó definíciók kidolgozása a hatályos hazai számviteli, adó, és állami támogatásokra vonatkozó jogszabályokkal, valamint az OECD-ben elfogadott fogalomrendszerrel összhangban történt.

A technológiai innováció fogalmának meghatározása az OECD módszertani kiadványán (Frascati kézikönyv) alapul. A definíció értelmezéséhez figyelembe kell venni, hogy technológiai innovációnak minősül a biotechnológiai, kémiai, élettani kutatások eredményeképpen létrejövő ténylegesen vagy szándék szerint új vagy továbbfejlesztett termék, eljárás és szolgáltatás is.

A 13-14. §-hoz

A törvény hatálybalépésének időpontja – a 13. § (2) bekezdésének kivételével – 2004. január 1-je. A hatálybalépés időpontja biztosítja, hogy az Alap létrehozásával és működésével kapcsolatos felkészülési feladatok elvégezhetőek legyenek.

A járulék induló mértéke 2004. évben a korrigált nettó árbevétel 0,2 %-a. A javaslat további két lépésben a járulék mértékének évi 0,05 %-os emelkedésével számol. A bevont forrás fokozatos növelését az indokolja, hogy a támogatást igénylő vállalászati kör képessége az Alapból finanszírozott nagyobb, nemzetgazdasági jelentőségű kutatási-fejlesztési projektek indítására fokozatosan alakulhat ki. Ugyanakkor szükséges a kiszámítható mértékű, fenntartható forrásnövekedés biztosítása a versenyképesség-növekedési cél elérése érdekében.

A 15-17. §-hoz

Az Alap létrejötte miatt szükségessé válik a 98/1996. (VII. 10.) Korm. rendelet, a 251/2002. (XII. 5.) Korm. rendelet, valamint a 226/1999. (XII. 30.) Korm. rendelet hatályon kívül helyezése és a 162/1998. (IX. 30.) Korm. rendelet módosítása. Az átmenetet biztosítja az a rendelkezés, amely szerint, ahol a jogszabály a fejezeti kezelésű Műszaki Fejlesztési

Célelőirányzatot és a fejezeti kezelésű Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Programok előirányzatot említi, ott a törvény hatálybalépését követően a Kutatási és Technológiai Innovációs Alapot kell érteni.

A Nemzeti Fejlesztési Terv végrehajtása során a 2004. évtől ez az Alap biztosítja a Központi Műszaki Fejlesztési Célelőirányzat (KMÚFA) jogutódjaként – Nemzeti Fejlesztési Terv Gazdasági Versenyképesség Operatív Programjában – a pályázatok jelentős részének megújult formában történő működtetését, az Európai Regionális Fejlesztési Alap (ERFA) forrásait is felhasználva, továbbá biztosítja az ERFA hazai társfinanszírozását.

E szabályok között tartalmazza a törvény a fenti (cél)előirányzatok maradványáról történő rendelkezést.

A Kormány felhatalmazást kap arra, hogy elkészítse e törvény végrehajtási rendeletét az Alap forrásaira, működtetésére, felhasználására és a járulékfizetési kötelezettségre vonatkozóan, valamint megalkossa a Kutatási és Technológiai Innovációs Tanács működését érintő részletes szabályokat.